

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Arbeids- og inkluderingsdepartementet	
Saksnr.:	Dok.nr.:
Arkivkode:	Dato:
Avd.:	Saksbeh.:
U.off.:	

Deres ref.

Vår ref / Saksbehandler
Juned Akhtar , Omar Tanveer/ tlf.

Dato:
22.11.2006

HØRINGSSVAR – BESKYTTELSE MOT TVANGSEKTESKAP – TILTAK FOR Å MOTVIRKE AT UNGE PERSONER SENDES TIL OG HOLDES TILBAKE I OPPRINNELSESlandet FOR Å TVANGSGIFTES

Central Jam-e-Mosque, World Islamic Mission Norway (heretter forkortet WIM) er Norges største muslimske menighet med i underkant av 6000 medlemmer. I tillegg til å være en religiøs organisasjon er WIM også en sosial organisasjon som arbeider blant annet for bedre integrering av minoritetene i det norske samfunnet.

Innledningsvis ønsker WIM å uttrykke sin glede over regjeringens engasjement for å motvirke tvangsekteskap. WIM ønsker å samarbeide med regjeringen på dette området, og ønsker å påpeke på at WIM deler regjeringens syn på at tvangsekteskap er brudd flere av de grunnleggende menneskerettighetene.

Lovforslaget derimot som har kommet på høring anser vi som lite gjennomtenkt og utarbeidet med lite innsikt i de kulturelle og religiøse problemstillinger. WIM har lenge vært klar over problemstillingen og ønsker å hjelpe de som havner under press og tvang fra foreldrene sine.

Svarets disposisjon.

Departementet etterspør svar fra høringsinstansene i et predefinert format slik det fremgår av punkt 1 i høringsbrevet. Malen forutsetter og låser en til å støtte eksplisitt eller implisitt en eller flere av forslagene som har kommet frem i høringsbrevet. Vi har dermed løst oss litt fra denne malen. Svarene på punktene fremkommer likevel klart i teksten nedenfor.

Lovforslagets utredning

WIM er skuffet over at forslagene har blitt utarbeidet i strid mot regjeringens erklæring i Soria Moria, der det eksplisitt står at tiltak mot tvangsekteskap skal iverksettes i *samarbeid med berørte fagmiljøer*. WIM anser seg selv som et miljø med stor mye kompetanse på området, både innenfor det kulturelle og det religiøse.

Danmark som referanse

Gjennom hele høringsbrevet er referansen til Danmarks utlendingslov fremtredende. Det refereres hyppig til Danmarks lovforslag når egne forslag blir presentert. Dette er uheldig. Danmark er på mange måter en referanse på alt som ikke burde gjøres.

Landet har flere ganger fått kritikk for sin innvandringspolitikk av både lokale og internasjonale menneskerettsorganisasjoner. Både EU og FN har kritisert Danmarks innstramminger i innvandringspolitikken og definert politikken til å være i strid med rådende

konvensjoner¹. Den markante høyrevridningen i Danmarks politikk har i altfor stor grad gått utover innvandrere i landet. Allerede 3 år etter Dansk folkepartis inntreden i politikken kom det flere forslag fra partiet som møtte massiv internasjonal kritikk. Partiet foreslo i 1998 å kutte drastisk ned i ytelsen til innvandrere utenfor arbeidsmarkedet som sjokkerte FNs høykommissær for flyktninger². Danmarks innføring av 24-års regelen var et direkte inngripen i folks familieliv slik FN formulerte det når loven kom.

Partiets lovnader om at denne regelen ikke var konstruert for innvandrere eller muslimer generelt mistet troverdighet når regjeringen to år etterpå innførte en dispensasjon fra regelen om man var 28 år³. Dermed ble ikke-etnisk danske som generelt gifter seg senere, ikke i like stor grad rammet av disse reglene.

Unge danske 2. generasjons innvandrere har i dag store problemer med å integrere seg i storsamfunnet og havner i ghettoer som Nørrebro hvor det er en helt uholdbar situasjon. Lenger ned veien kan man vente tilstander som i Frankrike hvor unge opptil 4. generasjons innvandrere har lavest utdanning, vesentlig høyere ledighet og beklageligvis høyere grad av kriminalitet som rammer storsamfunnet.

Konsekvensen er en polarisering av samfunnet og at den muslimske minoritets rettigheter og respekt blir mindre og mindre. Lite representative og til dels ytterliggående personer og grupper som for eksempel Hizb al-Tahrir vokser frem og får gehør hos unge som føler seg diskriminert ved å gi dem en identitet i deres ellers mer og mer identitetsløse hverdag.

Under karikaturstriden så vi godt hvordan en slik polarisering kan kulminere i en åpen konfrontasjon. FNs spesialrapportør for fremmedfrykt, Doudou Diene rettet skarp kritikk mot den danske regjeringen håndtering av profetstriden, og sa i klare ordelag at dette rørte opp under islam-hat og brøt med folkeretten.

Innvandringspolitikken til Danmark er av en slik art at Den Danske Arbeidsgiverforening slo alarm om at tonen i innvandringspolitikken var så skjerpet at dyktige innvandrere ble skremt fra å komme til landet⁴.

Det kan graves frem utallige referanser som kritiserer Danmarks innvandringspolitikk. Vil vi likevel ha dette landet som et foregangsland? I Norge har vi ennå ingen store motsetninger mellom etniske eller religiøse grupper. Følger vi Danmarks linje kan dette bli en konsekvens inn i nærmeste fremtid.

WIM ønsker ikke en assimilerende og diskriminerende politikk i Norge som i Danmark.

WIM noterer seg videre at departementet stiller spørsmålstegn ved påstander referert til i punkt 4.7.

Konsekvenser for samfunnet

I lovforslagets utredning om konsekvenser for en omfattende bruk av transnasjonale ekteskapsinngåelser, er det uttrykkelig nevnt at dette ikke er ønskelig. Med bakgrunn i faren

¹ <http://www.dagbladet.no/kultur/2006/01/07/454067.html>

² <http://www.aftenposten.no/nyheter/uriks/article660641.ece>

³ http://www.rights.no/int_gen/article_20.00_060202_119.htm

⁴ <http://www.aftenposten.no/nyheter/uriks/article611198.ece>

om at verdier som Norge anser å være grunnleggende, *som respekt for individets, kjønnslikestilling og frihet* ikke nødvendigvis er en selvfølge for alle.

Dette anser WIM som en forutintatt, lite ansvarlig og stigmatiserende påstand mot personer fra et ikke -vestlig samfunn. Dette er i strid med tanken bak Soria Morias erklæring der det står nevnt at regjeringen vil arbeide for et *tolerant, flerkulturelt samfunn, og mot rasisme*. WIM ønsker å gjøre departementet oppmerksom på at denne påstanden som departementet bruker i sin utredning kan nærmest tyde på et ønske om et homogent og assimilert samfunn.

Alderskrav på 21 år

WIM stiller seg i mot en innføring av et alderskrav for oppholdstillatelse for ektefeller/samboere. WIM mener at en aldersgrense på 21 år vil være en grov inngripen i folks privatliv, og det vil ha ringvirkninger i folks liv som ikke har blitt tatt med i betraktning av departementet. Strengere regulering av sedvaner til en allerede presset minoritetsgruppe uten en gjennomgående analyse av komplekse kultur- og sosialvitenskapelige mekanismer vil falle uheldig ut.

WIM tror ikke at en aldersgrense på 21 år vil hindre pakistansk-norske beboere å utføre noe mindre tvang enn det som allerede eksisterer idag. I en pakistansk-norsk kultur er det ofte respekten til foreldrene som gjør at barna lar seg presse, og som er *uavhengig av alder*. Uansett blir de aller fleste gift i en alder fra og med 21 og oppover, også jentene. Guttene gifter seg når de er 25 og oppover. Dette kommer klart frem i statistikken som departementet har lagt ved høringen. Videre mener WIM at de som allerede idag gir etter for press er ressurssvake ungdommer uten et godt nettverk. Sannsynligheten for at denne gruppen utvikler seg til det motsatte anser vi som liten ved fylte 21 år. Aldersgrensen på 21 år vil altså ikke har noe virkning, og sender i tillegg ut svært uheldige signaler.

WIM mener ikke at løsningen på problemet er å heve aldersgrensen enda høyere. Dette ville være urimelig, da argumentet om modning og større nettverk ikke holder mål. Respekten og presset på barna fra foreldre og familie i et pakistansk-norsk kultur minker ikke med tiden.

Psykologisk og fysisk tvang fra foreldrene er heller ikke forbeholdt ekteskapsinngåelse i utlandet. Tvang på barn og ungdommer kan likeså utføres mellom to personer som begge er bosatt og oppvokst i Norge. Dette er så åpenbart at vi anser det lite nødvendig å dokumentere. En aldersgrense med et eventuelt tilknytningskrav vil øke misnøyen og og irritasjon og det vil være en følelse av en sterk udiplomatisk inngripen fra Staten sin side.

Fordelene som taler for en aldersgrense er på langt nær så mange som ulempene og problemene forbundet med den. Den vil i realiteten kun hjelpe noen fåtall personer i Norge, og den vil ikke føre til noe særlig realitetsendring.

Langsiktig løsning

WIM tror på en langsiktig og sterkere holdningsskapende arbeid med et sterkt offentlig hjelpeapparat for ikke etnisk norske ungdommer. Ved solidaritets -og omsorgsarbeid over flere år, opplysningsarbeid overfor foreldre og ikke minst mer omfattende prøving av vilkårene for ekteskap vil være med på å løse dette problemet mer effektivt og på en mer human måte enn en aldersgrense. Flere muslimske menigheter, deriblant oss, Islamic Cultural

Centre og Idara Minhaj-ul-Quran har allerede annonsert kommende seminarer om tvangsekteskap.

Tvang er situasjonsbetinget og må vurderes for hvert enkelt tilfelle. I vurderingsarbeidet bør det være fagfolk som kjenner til begge kulturene, som kan intervjuer både foreldrene og barna.

For at dette vurderingsarbeidet skal være noe mer enn kun et honnørord eller gallionsordning, bør beslutningene taes av en nemnd også bestående av representanter fra minoritetsbakgrunn, som for eksempel en utdannet imam.

WIM mener at for å bedre kommunikasjon og bryte de negative mønstrene i innvandtermiljøer trenger det norske samfunnet imamer utdannet i autoriserte utdanningsinstitusjoner i utlandet. Institusjonene må være anerkjente i det muslimske miljøet for at imamene skal få innpass og en stilling når de kommer tilbake til Norge. Det må derfor vedtas å innføre sterke incentiver for å utdanne flere imamer med forståelse og kunnskap til det norske samfunnet, forvaltningen, kulturen og historien. Dette vil virke som brobygging og en katalysator mellom kulturformer i et tid med identitetskriser og en stadig sterkere globalisering og sammensmelting av ideer og verdier.

Kortsiktig løsning

WIM har flere anbefalinger for å løse problemet med tvangsekteskap. Det bør i første omgang innføres strengere straffer for å utføre og ikke minst medvirke i tvangsekteskap. WIM oppfordrer som tidligere nevnt at det offentlige bygger opp sin kompetanse på slike saker.

WIM anbefaler en ordning som pålegger alle å søke om prøving av ekteskapsvilkårene før selve vigselen finner sted. Prøvingen bør bestå av blant annet intervjuer og samtaler med alle parter og vitner og utføres av kompetente personer. Dette bør være et krav for å kunne søke familiegjengenforening på grunnlag av ekteskap. Man vil da eliminere problemet med at barn og unge som idag blir tvangsgiftet ved å nærmest bli bortført til utlandet. En vil også fange opp tvang lenge før vigselen. Det er ofte for sent å gjøre noe etter at vigselen har funnet sted på grunn av kulturelle grunner som stigmatisering og sosial boikott. Ved påvisning av tvang bør det settes inn straffetiltak.

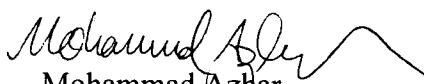
Meglingsinstans er et forslag som er undervurdert, og blir kritisert av mange for å ikke ha nok slagkraft og konkret utbytte. Dette er nok misinformasjon i forhold til hva som er reelt og hvor stor potensiale meglingsinstans kan ha om det blir utviklet korrekt. I en artikkel i *aftenposten*⁵ blir Tahira Iqbal i Pak kvinneforening nevnt som en type meglingsinstans som gjennom meglingsarbeid i samarbeid med moskeer har både jobbet aktivt mot tvangsekteskap og oppfølging av utsatte jenter. Debattanten Mohammed Usman Rana har i TV-debatter etterlyst det samme. WIM er overbevist om at et slik meglingsinstans vil etter en modningstid ha stor preventiv og ikke minst forsonende virkning i forhold til generasjonsgapet som resulterer i tvangsekteskap.

⁵ <http://www.aftenposten.no/meninger/kronikker/article1327759.ece>

Imamene kan være en del av eller samarbeide med en slik meglingsinstans. Religiøse argumenter fra kompetent hold er vanskelige å bortforklare for foreldere som har tvangsekteskapstanker for sitt avkom. I enkelte tilfeller vil religiøs veiledning gi foreldrene i Norge argumenter til å stå i mot press fra slektninger i hjemlandet.

Norge har til stor grad et samfunn bygget på forståelse, kunnskap, samhold og likestilling for alle grupper. WIM vil se på det som svært beklagelig om samfunnet går i retning av å bli polarisert på grunn av noen lite bearbejdede lovendringer.

Med hilsen
Central Jam-e-Mosque,
World Islamic Mission Norway

Mohammad Azhar
Forstander

CENTRAL JAM-E-MOSQUE
WORLD ISLAMIC MISSION
Åkeberg vn. 28B 0650 Oslo
Org.nr: 971490896